

ویژگیهای مدیر در آیات و روایات اسلامی

دکتر طیبہ وردی علانی

آذر ۱۳۹۸

www.ketab.ir

سرشناسه	وردی علائی، طیه، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	ویژگیهای مدیر در آیات و روایات اسلامی / طیه وردی‌علائی.
مشخصات نشر	تهران: مهر سبحان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	۶۲ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۳۴-۷۱۶-۸
وضعیت فهرست نویسی	قیفا
یادداشت	کتابنامه، ص. ۶۲۵۷.
موضوع	مدیریت -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	Management -- Qur'anic teaching
موضوع	مدیریت (اسلام) -- احادیث
موضوع	Management -- Religious aspects -- Islam -- Hadiths
رده بندی کنگرد	BP۱۰۴
رده بندی دیویی	۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابشناسی ملی	۶۰۲۵۱۱۴

ویژگیهای مدیر در آیات و روایات اسلامی

نویسنده: دکتر طیه وردی‌علائی.

ناشر: مهر سبحان

چاپ اول: ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۴-۷۱۶-۸

تمامی حقوق مادی اعم از حق انحصاری نشر و پخش و عرضه این اثر برای مولفین محفوظ است.

فهرست

پیشگفتار	۹
مقدمه	۱۱
مدیریت	۱۱
مدیریت آموزشی	۱۲
مدیریت اسلامی	۱۴
ضرورت توجه به مدیریت آموزشی	۱۶
نشیستم مدیر با توجه به قرآن و متون اسلامی	۱۹
اعتقاد به خدا و رعایت تقوا	۲۰
توکل به خدا	۲۲
اهمیت به عبادت	۲۲
حُسن خُلق (خوش اخلاق، مهارا و گذشت)	۲۳
شجاعت	۲۴
اُسوه صبر (شرح صدر)	۲۵
جدیت و تلاش	۲۶
تواضع و فروتنی (خشوع)	۲۷
پرهیز از خودپسندی (عدم تکبر)	۲۷
اقامه حق و عدالت	۲۸
امانتدار	۳۰
صداقت	۳۰
راز داری	۳۱
وفای به عهد	۳۲

۳۲	 محبت
۳۲	 وقار
۳۲	 عدم لجاجت (پرهیز از جدال بیهوده)
۳۳	 تذکر در خفا
۳۴	 خوش بینی و مثبت اندیشی
۳۴	 واقع بینی
۳۵	 وارستگی از دنیا (بی اعتنائی به مادیات)
۳۶	 ساده زیستی و قناعت
۳۶	 عیب پوشی
۳۷	 نظم
۳۷	 معقول و متفکر (با ذکاوت)
۳۸	 قاطعیت (اقدام و عمل، عامل بودن)
۳۹	 میانه روی
۳۹	 انتقاد پذیری
۴۰	 داشتن توانائی، قدرت و سلامت بدنی
۴۰	 چشم پوشی از خطاها (تغافل)
۴۱	 آینده نگری
۴۲	 بیان شیوا (توانائی سخن گفتن)
۴۲	 برنامه ریزی
۴۳	 عدم ظاهر سازی و بی توجهی به چابلوسان
۴۳	 عدم سوء استفاده از مقام
۴۳	 پاسخگو بودن
۴۴	 قانونمند و مجری قانون

انجام امور مردم.....	۴۴
آگاهی و بصیرت (علیم).....	۴۵
کسب علم و دانش (تخصص).....	۴۶
برتری نسبت به دیگران (سرآمدی).....	۴۶
تکریم انسانها و ایثار.....	۴۷
مشورت و هم فکری با مؤمنان.....	۴۷
شک و رقت با هم (جاذبه و دافعه).....	۴۸
تشریق و تنبیه (جاذبه و دافعه).....	۴۸
مردمی بودن و داشتن مقبولیت.....	۴۹
خادم مردم (انجام امور مردم).....	۵۰
همکاری و مساعدت با مردم.....	۵۱
معاشرت و تعامل و ارتباط با مردم.....	۵۱
عبرت از گذشتگان.....	۵۱
استفاده از تجربیات دیگران.....	۵۲
در دسترس بودن مدیر.....	۵۳
نظارت همه جانبه.....	۵۳
جمع بندی.....	۵۴
نتیجه گیری.....	۵۶
منابع.....	۵۷

پیشگفتار

امروزه با رشد سریع علوم و تکنولوژی و پیشرفت برق آسای دانش، مراکز بزرگ صنعتی و تولیدی ایجاد شده و در این میان یکی از مهم‌ترین مسائلی که مطرح گردیده، چگونگی اداره‌ی مجموعه‌های عظیم انسانی و طریقه‌ی به وجود آوردن سازمان‌هایی که بتوانند با بهترین شکل ممکن این پدیده‌های نوین را به سوی اهداف بنیان‌گذارانش حرکت دهند (نوی، ۱۳۹۲). مدیریت از دشوارترین و نیز از ظریف‌ترین کارهای انسانی است که برای خود ویژگی‌هایی دارد. جبرسا فقدان یکی از این خصوصیات، مایه رکود کار و نابسامانی اوضاع قلمرو مدیریت می‌شود. افراد دارای مدیریت را کاری ساده تلقی می‌کنند و تصور می‌کنند تنها داشتن مدرک مدیریت برای مدیریت کردن کافی است و در چشم انداز این گروه، مدیران لایق بر سر هر کوی و برزن، به فراوانی پیدا می‌شوند. در صورتی که از نظر کارشناسان مسائل مدیریت، واقعیت به گونه‌ای دیگر است. مدیریت شایسته کارساز کمتر از آن است که تصور می‌شود و راز آن این است که بخشی از ویژگی‌های مدیریت، و هبیتی است که باید آفرینش، در نهاد انسان به ودیعت بگذارد و هرگز با آموزش و دیره دیدن و درس خواندن، قابل تحصیل نیست (صرفه جو، ۱۳۸۸). البته گاهی نیز دانش ناکافی یک مدیر آموزشی، ضربه غیرقابل جبرانی را به سازمان نیروی انسانی تحت امر وی وارد می‌کند (لارنس و بل، ۲۰۱۲) که در اکثر این موارد با آموزش، می‌توان از چنین پیشامدهایی جلوگیری کرد.

شیوه‌های مدیریت، تابعی از ارزش‌های حاکم بر یک جامعه است. بنایت به لزوم حاکمیت ارزش‌های الهی در سازمان‌های اسلامی، لازم است تا شیوه خاص مدیریت اسلامی نیز در آن‌ها اجرا گردد تا به موفقیت‌های منحصر به فرد خود، که همان تعالی انسانی است، دست یابند. بدیهی است هر سازمان اجتماعی برای نیل به اهدافی طراحی شده و با توجه به ساختارش نیازمند نوعی مدیریت است (الوانی، ۱۳۸۴). جامعه اسلامی نیز مانند هر جامعه دیگر نیاز به مدیریت دارد. جامعه اسلامی؛ جامعه‌ای است که در آن ارزش‌های اسلام مورد توجه بوده و در مناسبات

رسمی و غیررسمی رعایت می‌شود. رویکرد اسلامی مدیریت در جامعه اسلامی، با اخلاق، رفتار و ارزش‌های اسلامی آمیخته بوده و این ارزش‌ها مدیریت اسلامی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. جامعه اسلامی نیاز به نوعی از مدیریت دارد که با ارزش‌های انسانی، دینی و مبانی اخلاقی آن پیوستگی داشته و آرمان‌های اسلامی را مورد توجه و عنایت قرار دهد. معیارهای اسلامی ریشه در مکتب اسلام و مدیریت اسلامی دارد. در مدیریت اسلامی هدف، صرف تولید یا خدمات نیست و قصد، تعالی انسان است (دهکردی و ملایی، ۱۳۸۸). آنچه در سعادت جامعه نقش اساسی دارد، جامع الشرایط بردن مدیران و کارگزاران آن جامعه است و در سازمان‌ها نیز موفقیت سازمان در رساندن به مأموریت‌های سازمانی منوط به مدیرانی کاردان و لایق می‌باشد. بنابراین انتخاب کارگزاران و مدیران اسبق، سزاوار توجه و بررسی فراوان است و باید معیارهایی برای سنجش افراد و انتخاب این‌ها در نظر گرفته شود (موسی زاده و عدلی، ۱۳۸۸). پس ساختار جامعه اسلامی نیز نیازمند نوعی مدیریت ویژه مخصوص به خود است.

در این کتاب ابتدا تعاریف و مفاهیم مرتبط با مدیریت و مدیریت آموزشی ارائه گردیده و سپس ویژگی‌های مدیر از دیدگاه قرآن و سایر متون اسلامی مطرح شده بگونه‌ای که در جامعه اسلامی کاربرد داشته باشد.